

100. YILDA 100 DAĞCI İLE ZİRVEYE YOLCULUK

Cahit ÇELİK / Niğde Valisi

Türkiye’de dağcılık sporu açısından en iyi potansiyele sahip olan dağlar Aladağlardır. Aladağlar, birbirinden farklı zorlukta olan rotaları, 3700 metrenin üzerinde 7 zirvesi, 3500 metrenin üzerinde 42 zirvesi ile dağcılığa yeni başlayanlardan, en profesyonel olan dağcılara kadar her seviyede sporcuya hitap eden bir potansiyele sahiptir. Türkiye’deki dağcılar için Aladağlar bir mabet, hatta bir cennettir. Türkiye’deki en iyi dağcılardan olan Tunç FINDIK’ın ifadesiyle: “Aladağlarda etkin olarak tırmanış yapabilen birisi dünyanın her tarafında tırmanmaya diplomalıdır.” (Bozkurt, 2021: 12). Aladağlar; Niğde, Kayseri ve Adana il sınırları içerisinde bulunmakta olup toplam 54.524 hektarlık bir alanı kapsamakta ve 21.05.1995 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 6717 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile milli park olarak ilan edilmiştir. 13.11.2023 tarihi itibarıyla Türkiye’de ilan edilen 48 milli park içerisinde, alan büyüklüğü açısından Aladağlar Milli Parkı 4. büyük milli parktır. Milli parkın 11.702 hektarı Adana ili, 11.467

Aladağlarda etkin olarak tırmanış yapabilen birisi dünyanın her tarafında tırmanmaya diplomalıdır.

hektarı Niğde, 31.358 hektarı ise Kayseri ili sınırları içerisinde olup, milli parka giriş kapısı niteliğinde olan Maden Boğazı, Cimbar Vadisi, Karayalak Vadisi ve Emlî Vadisi, Niğde ilinin sınırları içerisinde bulunmaktadır. Bu açıdan her ne kadar Niğde ili sınırları içerisinde bulunan milli park alanı nispeten az olsa bile, milli parka girişler ve ulaşım Niğde bölgesinden olduğu için Niğde daha fazla ön plana çıkmaktadır.

Aladağ isminin Türk coğrafyasında yaygın olarak kullanıldığını belirten Şimşek (2022: 12) Orta Asya’da birçok dağın “Aladağ” ismini taşıdığını belirtmekte, ayrıca Türk mitolojisi içerisinde Demirkazık isminin kutup yıldızını tanımlamak için kullandığını belirtmektedir (2022.s.13). Gerçekten de Demirkazık zirvesine baktığımızda heybetli duran ve tırmanışı

zor olan kısmın kuzeyi gösterdiği görülmektedir.

Aladağlar Milli Parkı içerisinde bulunan Kapuzbaşı Şelaleleri, Yedigöller ve Hacer Ormanları sürdürülebilir turizm açısından bölgenin ne kadar iyi bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Aladağlar’daki bitki türleri, İngiltere’deki tüm dağ bitkilerinden daha çok olduğu gözlemlenmiştir (Aksoy, 1999: 70). Yapılan bilimsel bir çalışmada Aladağlar’da 95 familya ve 473 cinse ait 1566 takson toplanmış olup bunların 1108’inin tür, 297’sinin alt tür ve 161’inin varyete, toplanan türlerden 392’sinin de endemik tür olduğu tespit edilmiştir (Tüfekçi, 2002: 31).

Aladağlar’ın doğusunda Zamantı Irmağı, batısında ise Ecemiş Çayı bulunmakta olup bu iki akarsu da güneye doğru akmakta ve Seyhan

Nehri'ni beslemektedir. Aladağlar, SW-NE (Güneybatı-Kuzeydoğu) doğrultulu olarak uzanan yaklaşık 50 km uzunluğunda ve 30 km genişliğinde bir alanı kapsamaktadır (Bayarı, 2019: 424).

Yakın zamana kadar Aladağlar'ın en yüksek zirvesi Demirkazık (3.756 metre) olarak bilinmekteydi; ancak 2008 yılında Emekli Topçu Kıdemli Albay Salih GÖZEN tarafından Aladağlar'daki en yüksek zirvenin Demirkazık zirvesi olmadığı, Kızılkaya zirvesinin (3.767 metre) olduğu iddia edildi. Harita Genel Komutanlığı ve Türkiye Dağcılık Federasyonunun ortak çalışması ile 14-16 Haziran 2008 tarihinde yapılan GPS ölçüm-

lerinde Kızılkaya zirvesinin yüksekliği, 3.771 metre olarak ölçüldü. Böylece Aladağlar'ın en yüksek noktasının Kızılkaya zirvesi olduğu, Kızılkaya zirvesinin Demirkazık zirvesinden 14 metre kadar daha yüksek olduğu, tartışmaya yer vermeyecek şekilde tescillenmiş oldu. Bu arada şu bilgiyi de belirtmekte fayda var: Kızılkaya zirvesinin 3.771 metre değil, 3.767 metre olduğunu belirten kaynaklar da vardır (Bozkurt, 2021: 27).

Aladağlar'da bilinen ilk kayıtlı tırmanış, 1 Ağustos 1927'de Demirkazık köyünden Veli Çavuş ile Alman dağcılar, Georg Künne ve Wilhelm Martin tarafından Demirkazık zirvesine gerçekleştirilmiştir (Bozkurt, 2021: 27). Aladağ-

lar'daki önemli zirveler ile rakımları ise şöyledir (Bozkurt, 2021: 161):

Zirve Adı	Rakımı
Kızılkaya	3.771-(3.767)
Demirkazık	3.756
Kaldı	3.734
Emler (Engin Tepe)	3.723
Yıldırım Tepe	3.723
Süner Tepe	3.700-(3.717)
DKSK	3700-(3.717)
Kızılyar	3654
Çağalınbaşı	3612
Kocasarp	3610
Alaca (Lorut)	3588
Vay-Vay	3585

Cumhuriyet'imizin 100. yılını daha coşkulu ve güzel bir şekilde kutlamak ve Niğde ilinin sahip olduğu doğal ve turistik mekânları ön plana çıkarmak açısından 100 dağcı ile Aladağlar'ın en güzel zirvelerinden olan Emler zirvesine (3.723 metre) tırmanış yapma ve orada bayrağımızı dalgalandırma fikrini Niğde Belediye Başkanı Emrah ÖZDEMİR ile paylaştığımda o da bu fikre çok sıcak baktı. Daha sonra Dağcılık Federasyonu Başkanı Ersan BAŞAR ve Federasyon Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet ÇAĞLAYAN ile bu fikrimi paylaştım, onlar da bana destek vereceklerini söyledikten sonra, Cumhuriyet Bayramı'ndan bir önceki hafta sonu (21-22 Ekim 2023) olacak şekilde bir etkinlik planladık. Bu etkinlik çerçevesinde tüm illerin gençlik ve spor müdürlüklülerine yazı yazdık, aynı zamanda dağcılığı seven dostlarımız ve arkadaşlarımızı da bu etkinlikten haberdar ettik. Program kapsamında 21 Ekim günü saat 09.30'da kent meydanındaki Atatürk büstü önünde saygı duruşu ve İstiklal Marşı için toplandıığımızda etkinliğimize çok geniş bir katılımın olduğunu görmek, bizi ziyadesiyle memnun etti. Dağcılık eğitimini aldığım Pars Dağcılık söz konusu etkinliğe 18 kişiyle katılmıştı. Temel

eğitimi aldığım Tarık KARSAN ve Nezihe ÖZDİLEK KARSAN hocalar, ekibi toplayıp alana gelmişlerdi. Diğer taraftan ülkemizin 7 farklı bölgesinden sporcular bizler ile beraberdi. Türk dağcılığına ve Aladağlar'a büyük emekler veren Yusuf BİLTEKİN, Mustafa ÖZPOYRAZ, Ramazan BOZKURT, Şahap ERYILMAZ, Sedat SERÇE ve isimlerini hatırlayamadığım birçok dağcı alanda bulunuyordu. Ben ve Belediye Başkanı Emrah Özdemir Bey, sporcularımıza kısa bir selamla konuşması yaptık, akabinde ayarladığımız araçlar ile Niğde'mizin gururu 15 Temmuz Şehidi Ömer HALİSDEMİR'in kabrini ziyaret edip mezarı başında Kuran'ı Kerim okuduk ve şehidimize dua ettik. Araçlarımız bizi oradan, Çamardı ilçemizin Demirkazık köyünde bulunan Mümtaz ÇANKAYA Dağ evinin bulunduğu alana götürdü. Mümtaz ÇANKAYA Niğde'ye dağcılığı sevdiren 31.01.1988 tarihinde bir dağ gezisinde meydana gelen bir kazada başkasına yardım etmeye çalışırken hayatını kaybeden Niğdeli bir dağcıdır. Niğde İl Özel İdaresi tarafından yapılan dağ evine ondan dolayı Mümtaz ÇANKAYA ismi verilmiştir. Burada gelen misafirlerimize öğlen yemeği ikram ettikten sonra, çantalarımızı traktörlere yükleyip bir gece

kamp yapacağımız Sokulupınar mevkiine doğru yürümeye başladık. Yaklaşık bir saatlik yürüyüşten sonra kamp alanına vardık. Belediye Başkanı Emrah Bey'in ekibi onun için büyük bir çadır getirip kurmuşlardı, ben ise kendi çadırımı kendim kurmak istedim. Tabi benim çadırım ebat olarak da biraz küçük olunca Emrah Bey'e biraz takıldık. Alanda 80'in üzerinde çadır ve yaklaşık 200 kişi bulunuyordu. Gelenlerin bir kısmı Emler zirve tırmanışı için değil kamp için gelmişti. Zirveye yapacağımız tırmanışta bize rehberlik edecek olan Yusuf BİLTEKİN ve Şahap ERYILMAZ bir teknik toplantı yaptılar. Sabah 04.00'te zirve için hareket edeceğimizi, herkesin yanına yeteri derecede su, erzak alması gerektiğini, vadinin soğuk olacağını bundan dolayı bere ve eldiven almayı unutmamamız gerektiğini belirttiler. Yusuf BİLTEKİN, Emler zirvesinin Aladağlar'da en sık çıkılan zirve olduğunu, teknik bir tırmanış gerektirmediğini ve yürüyüş kıvamında çıkabileceğimizi, Emler zirvesine vardığımız zaman Aladağlar'daki birçok zirvenin oradan görülebileceğini ifade etti. Daha sonra programa katılan dağcılara hazırladığımız ve üzerinde Aladağlar ile 100. yıl logolarının olduğu baf, bir bayrak, bir kilo Niğde elması ve bir paket kuruyemişin olduğu çantaları takdim ettik. İkinciye doğru beraberimizde getirdiğimiz 100 metrelik bayrağımızı Narpuz Vadisi'ne doğru giden kayalık kısımda açtık. 100'ün üzerinde kişiyle beraber 100 metrelik bayrağımızı kamp alanına kadar taşıdık. Her çadırda akşam yemeği için bir hazırlık başladı. Her çadırda ufak tefek bir şeyler pişirildi. Nezihe hocam erkenden bulgur pişirince bizi davet etti, hocamın davetini kırmadık oradaki arkadaşlar ile beraber bulgur pilavının tadına baktık. Yemekten sonra bize ikram ettikleri çaylar da hava hafifçe soğumaya başladığı için içimizi ısıttı. Daha sonra ise Em-

rah Bey'in ekibinden Yahya ve Hasan Beyler'in ateşin üzerinde saçta yaptıkları menemeni yedik. Ateşin olması kampı güzelleştiriyor, akşam soğukunda sohbet ederken aynı zamanda ısıniyorsunuz. Dağcılık yapanlar genelde erken uyur ve erken kalkarlar. Sabah erkenden uyanacağımız için ben 21.30 gibi çadırıma geçtim. Ancak dağcı olmayıp biraz daha kampçı olanlar sanıyorum bu hususu bilmiyorlardı. Benim çadırım da ateşin yanında olunca, kampçıların konuşmalarından pek uyuyamadım. Ateş başında olanlar, bir taraftan müzik dinliyorlar, bir taraftan da hikâye anlatıp gülüyorlardı. Ben de pek keyiflerini bozmak istemedim. Artık gece 24.00'e doğru tam da uyumaya başladığım sırada, birisi çadırımın üstüne neredeyse düştü. Meğer Loft Hasan lakaplı Hasan Bey'in ayağı benim çadırın germe iplerine takılmış ve Hasan Bey de benim çadırın üzerine düşmüş. Ben o gürültü ile "Kim o? Ne oluyor?" diye bağırdım. Hasan Bey de yaptığı hatanın farkına varınca hiç ses çıkarmadı. Velhasıl kelim neredeyse hiç uyuyamadan gece 03.30'da zirveye çıkış hazırlığı için uyandık. Termoslarımıza sıcak sularımızı doldurduk, yanıma atıştırılacak çerez, yeteri kadar su, eldiven, baf, tepe lambası, yedek pil, aldım. Hazırlanan dağcılar Yusuf BİLTEKİN'in yanında toplanmaya başladılar. Herkesin alnında tepe lambası yanıyor, sanki madenciler toplanmış ve madene giriş yapacaklar gibi bir görüntü oluşmuştu. Tam saat 04.00 Yusuf BİLTEKİN yürümeye başladı, hemen onun arkasında ben yerimi aldım, Belediye Başkanı Emrah Bey de benim arkamda bir ip gibi dizilerek hep beraber zirve için yola koyulduk. Jandarma Arama Kurtarma timinden Abdullah, Özgür ve Muhammed de hemen peşimizden geliyorlardı. Yusuf hoca biraz ilerledikten sonra kaç kişinin zirve için çıktığını anlamak için sayı almaya

başladı. Gurubun en sonunda olan ve artçı görevini yapan Tarık KARSAN'ın "107 ve son!" demesiyle gurupta 107 dağcı olduğunu anladık. Ancak bizden biraz daha önce çıkan ve gurubun uzaktan fotoğraflarını çekmek için çıkan beş kişilik bir ekip olduğunu ilerideki tepe lambalarından yansıyan ışıklardan anladık. Meğer Fatih KIZILKAYA, Mustafa ÖZPOYRAZ ve yanlarında üç kişi olmak üzere öncü ekip olarak gitmişler. Yaklaşık yarım saat sonra Karayalak kampına ve bir saat sonra da Kapı denilen mevkie vardık. Hava çok olmasa da soğuk olduğu için eldivenlerimizi ve berelerimizi takmıştık. Kapı denen mevkiinin çıkışı biraz dik ve vücutları aklimatize olmadığı için 3 kişi kamp alanına geri dönme kararı verdi. Kapıyı geçip biraz yükseldikten sonra artık karla kaplı olan zemine geldik. Kar soğuktan sertleşmiş haldeydi, halen güneş doğmadığı için kara basarken batmıyorduk. Nihayet Mola Kayası denilen yere vardık ve kahvaltı için mola verdik. Artık gün ağarmış, vadinin güzelliği, zirvelerin sivri uçları görünüyordu. Herkes heybesinde ne varsa çıkarıp yakınındaki kişiler ile paylaştı. Ben de yanımda getirdiğim çaydan ve çerezlerden yanımdaki kişilere ikramlarda bulundum.

Moladan sonra Çelikbuyduran mevkiinden geçip Emler zirveye doğru tırmanmaya başladık, tırmandıkça sanki her adımda yeni bir zirve görüş alanınıza giriyor. Yükseldikçe Kızılkaya, Karasay, Enznevit, Direktaş daha net bir şekilde görünüyor. Ekip biraz kalabalık olunca kopmalar oluyor ister istemez, Çelikbuyduran'da birkaç kişinin daha geri dönme kararı aldığını zirveye çıkınca anladık. İlk gurupla beraber 10.50'de Emler zirveye ulaştık ve birbirimizi tebrik ettik. Emler zirveden, Erciyes dâhil Aladağlar'daki birçok zirve çok net bir şekilde görünüyor. Ekibin geri kalan kısmının da zirve yapmasını bekledik. Herkes zirveye geldikten sonra sayıyı aldığımızda 104 kişinin zirve yaptığını öğrenmiş olduk. Zirveye çıkmanın mutluluğunu sevdikleriyle paylaşmak isteyenler telefonlarına sarıldılar. Ben de önce eşimi ve çocuklarımı aradım. Daha sonra yıllarca beraber zirvelere çıktığımız can dostlarımız Ahmet KAR ile Mehmet HANECİOĞLU'nu aradım. Herkes zirveye geldikten sonra, Cumhuriyet'imizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK ve aziz şehitlerimiz ile ebediyete intikal eden gazilerimiz için bir arkadaşımız Kur'anı Kerim okudu, dua ettik, akabinde de saygı duruşunda bulunduk ve

İstiklal Marşı'mızı 3723 rakımlı Emeller Zirvesinde okuduk.

Zirvede yaklaşık 45 dakika geçirdikten sonra iniş yapmaya başladık. İniş yapınca aslında çıktığımız rotanın ne kadar dik olduğunu fark ettik. Özellikle karlı zeminden normal zemine geçince ekipten zorlanan arkadaşlarımız oldu. Zemindeki yuvarlak küçük taşlar, bastığınızda dengeyi kaybetmenize sebebiyet verebiliyor, o açıdan çok dikkatli inmek gerekiyor. *"En iyi dağcı kampa geri dönen dağcıdır."* diyerek dikkatli bir şekilde geldiğimiz güzergâhtan inerek saat 15.00'te Sokulupınar kamp alanına vardık ve faaliyeti sonlandırdık.

Aladağlar, dik ve sarp buzul kayalıkları, her biri gökyüzüne doğru dikilmiş birer mızrak gibi olan eşsiz zirveleri, görünce insanı hayrete düşüren dik ve sarp buzul kayalıkları, keşfedilmeyi bekleyen mağaraları ve derin kanyonları, yılların karını emerek yer altında biriktirdiği su kaynağını Kapuzbaşı'ndan insanı

hayrete düşürecek şekilde yer yüzüne fıskırtıp oluşturduğu debisi ve düşüş yüksekliği olarak Türkiye'nin en muhteşem takım şelaleleri, derin vadiler içerisinde Yörüklere ev sahipliği yapan yaylaları, yükseklerde şifalı bitkilerin, endemik türlerin sarmaş dolaş olduğu platoları ile tam bir cennet gibidir. Çeşitlilik açısından, dil açısından dağlar roman olsa Aladağlar Türkiye'deki en güzel roman olurdu.

Aladağlar, birbirine sırtlarını dayamış yüzlerce zirveleriyle, buzul gölleriyle, yüksek dağ bitkileriyle, yaban hayatı ile insanı mest eden, insanın ruhunu dinlendiren, insanın yorgunluğunu ve stresini alan bir terapi merkezi gibidir. Aladağlar'a bakıp iman etmemek, zirvelere çıkıp kendi acizliğini görmemek mümkün değil. Allah Kuran'ı Kerim'de mealen şöyle diyor:

"Hem yeryüzünde büyüklük taslayarak yürüme. Çünkü kendini ne kadar büyük görürsen gör ne yeri yarabilir

ne de boyca dağlara erişebilirsin." (İsra Süresi-36. Ayet)

"Dağlara bakmazlar mı, nasıl çakılıp dikilmiş?" (Ğaşıye Süresi-19. Ayet)

"Dağları görür, onları hareketsiz, yerlerinde donmuş sanırsın. Halbuki onlar, bulutların yürümesi gibi geçer giderler. Bu, her şeyi sağlam ve mükemmel yapan Allah'ın sanatıdır. Şüphesiz O, yaptığınız her şeyi en iyi bilendir." (Neml Süresi- 88. Ayet)

"Üstlerindeki göğe bakmıyorlar mı? Hiçbir kusuru olmaksızın onu nasıl kurduk, nasıl süsledik. Yeryüzünü de düzledik, üzerine sarsılmaz dağlar yerleştirdik, orada her türden güzel bitkiler yetiştirdik; bize yönelen her kula aydınlatıcı ve hatırlatıcı olsun diye." (Kaf Süresi- 6-8. Ayetler)

Aladağlar'ın Emler zirvesine çıkarak Allah'ın birer ayeti olan o güzel dağları gördük, imanımızı tazeledik. Allaha şükürler olsun!

KAYNAKÇA

- Aksoy, A. 1999. "Aladağlar" Aladağlar Milli Parkı. Kayseri Çevre Koruma Vakfı.
- Bayarı, C. S., Klimchouk, A., Sarıkaya, M. A., & Nazik, L. (2019). Aladağlar mountain range: A landscape-shaped by the interplay of glacial, karstic, and fluvial erosion. Landscapes and landforms of Turkey, 423-435.
- Şimşek, D. et.al. 2022. Adım Adım Aladağlar. Ankara: Girişim Ajans.
- Bozkurt, R. 2021. Aladağlar Kuzey Karayalاک Vadisi. Tlb Yayınları.
- İnce, R. 2014. Comprehensive Guide to Aladağlar.
- Tüfekçi, S., Savran, A., Bağcı, Y. ve N. Özkurt. 2002. "Aladağlar Milli Parkının Florası." Orman Bakanlığı Yayını No: 206.
- Fındık, T. 2016. Aladağlar Dağcılık ve Tirmanış Rehberi.